

HOTĂRÂREA nr. 1-220/2022
cu privire la examinarea contestației avocatului Valeriu Dumitriu
în interesele cetățeanului Tudor Donici împotriva hotărârii
Colegiului de disciplină și etică nr.3-43/2022 din 15.04.2022

21 octombrie 2022

municipiul Chișinău

Examinând, în ședință închisă, contestația avocatului Valeriu Dumitriu în interesele cetățeanului Tudor Donici, declarată împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-43/2022 din 15.04.2022, audiind informația prezentată de către doamna Inga Furtună, Consiliul Superior al Procurorilor –

C O N S T A T Ă :

La data de xx.xx.2022 în corespondența instituțională a Consiliului Superior al Procurorilor a fost înregistrată adresarea depusă de către avocatul Valeriu Dumitriu în interesele cet.Tudor Donici, prin care s-a solicitat sancționarea disciplinară a mai multor procurori din cadrul Procuraturii raionului Xxxxxx, pentru exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu în contextul derulării urmăririi penale în dosarul nr.xxxxxxxxxx și examinării procesului penal nr.xxxxxxxxxx.

În virtutea prevederilor art.45 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, adresarea de referință a fost transmisă, pentru examinare conform competenței, Inspecției procurorilor, care la data de xx.xx.2022 a dispus încetarea procedurii disciplinare, din lipsa temeiului de tragere la răspundere disciplinară.

Nefiind de acord cu decizia nominalizată, adoptată de către inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor, Xxxxx Xxxxxx, autorul sesizării disciplinare a depus contestație și a solicitat sancționarea procurorilor vizați în speța dată, deoarece aceștia nu s-au conformat prescripțiilor emise în mai multe încheieri ale judecătorului de instrucție și nu au întreprins nici o măsură pentru a înlătura omisiunile identificate în cadrul controlului judecătoresc.

De asemenea, în contestație s-a menționat că lipsa unei cercetări disciplinare corecte încalcă dreptul solicitantului la examinarea completă și obiectivă a alegațiilor sale, dat fiind faptul că Inspecției procurorilor îi revine „sarcina probei” tuturor elementelor necesare pentru a fi angajată răspunderea disciplinară a procurorilor. Drept urmare, în contestație s-a susținut că decizia Inspecției procurorilor nu a fost motivată explicit, astfel încât să fie în măsură să demonstreze că argumentele prezentate au fost auzite și analizate.

Prin Hotărârea nr.3-43/2022 din 15.04.2022, adoptată de Colegiul de disciplină și etică, contestația depusă de către avocatul Valeriu Dumitriu în interesele cet.Tudor Donici a fost respinsă, iar decizia Inspecției procurorilor, adoptată pe caz, a fost menținută fără modificări.

Astfel, examinând cauza disciplinară de referință, Colegiul de disciplină și etică, a stabilit că argumentele din contestație sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse deoarece „sesizarea depusă inițial este vădit neîntemeiată”, iar „Inspecția procurorilor a acordat o apreciere justă circumstanțelor cauzei. Astfel, în acțiunile procurorilor Xxxxxx Xxxxxx, Xxxxx Xxxxx și Xxxxxx Xxxxx nu au fost stabilite careva temeiuri rezonabile care ar demonstra faptul comiterii de către procurorii vizați a abaterilor disciplinare, pasibile de angajarea răspunderii conform Legii cu privire la

Procuratură”, motive care au determinat respingerea contestației și menținerea deciziei Inspecției Procurorilor.

Fiind în dezacord cu hotărârea Colegiului de disciplină și etică, autorul sesizării disciplinare a depus contestație la data xx.xx.2022, menționând că atât Inspecția procurorilor, cât și Colegiul de disciplină și etică practic nu au examinat încălcările comise de către procurori, care au fost descrise în sesizarea disciplinară.

Pentru argumentarea dezacordului cu soluțiile criticate, s-a enunțat că atât Inspecția procurorilor cât și Colegiul de disciplină și etică nu au efectuat verificări autentice pe marginea circumstanțelor prezentate și nu au dat răspuns la toate argumentele invocate în sesizarea depusă.

Potrivit argumentelor invocate în contestație, încălcările comise de către procurori s-au exprimat prin „interpretare și aplicare incorectă sau tendențioasă, cu recredință în mod intenționat sau din neglijență gravă, a legislației”, iar hotărârea Colegiului de disciplină și etică „nu reflectă și nu indică la lipsa temeiurilor de tragere la răspundere a procurorilor vizați așa cum menționează în partea descriptivă a hotărârii”, fiind necesară o analiză atentă a situației.

După cum a menționat contestatarul, nici Inspecția procurorilor și nici Colegiul de disciplină și etică nu au luat măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului, de aceea hotărârile care au fost emise pe acest caz sunt vădit ilegale și pasibile anulării, deoarece nu demonstrează ca s-a făcut o verificare obiectivă a probelor prezentate în conținutul sesizării.

Examinând contestația depusă de către avocatul Valeriu Dumitriu în interesele cet.Tudor Donici și argumentele prezentate în susținerea criticilor formulate, poziția exprimată de către reprezentantul Inspecției procurorilor, argumentele invocate în hotărârea Colegiului de disciplină și etică, precum și aspectele aferente soluționării adresării solicitantului, Consiliul Superior al Procurorilor apreciază necesitatea admiterii acesteia.

Pentru a se pronunța în acest fel, Consiliul Superior al Procurorilor a analizat poziția și argumentele prezentate de către avocatul Valeriu Dumitriu, materialele procedurii disciplinare, cadrul normativ relevant și raționamentele exprimate în hotărârea contestată.

Circumstanțele reținute în adresarea avocatului Valeriu Dumitriu în interesele cet.Tudor Donici.

Potrivit sesizării disciplinare se relevă că procurorii din cadrul Procuraturii XXXXXXXXXXX, XXXXXX XXXXXXX, XXXXX XXXXX și XXXXXXX XXXXX, precum și procurorii ierarhic superiori ai acestora, au avut atitudine necorespunzătoare față de modul de investigare a cazului care a fost obiect al dosarului penal nr.xxxxxxxxxx și al procesului penal nr.xxxxxxxxxx.

După cum rezultă din sesizare, urmărirea penală pe dosarul nr.xxxxxxxxxx a fost tergiversată din cauza atitudinii neglijente a procurorilor care au avut în gestiune acest dosar penal, deoarece nu s-au conformat prescripțiilor din încheierile judecătorului de instrucție și nu au efectuat nici o acțiune procesuală pentru a lichida încălcările menționate în ordinea controlului judecătoresc.

Astfel, pe dosarul penal nr.xxxxxxxxxx a fost investigat un caz de violență în familie, aplicată în privința cet.Tudor Donici, faptă care nu a fost examinată în modul corespunzător. Pe acest dosar penal s-a dispus de mai multe ori, de către procurori,

scoaterea de sub urmărire penală a cet.Xxxxxxxx Xxxxxxx, hotărâre care de fiecare dată a fost anulată de judecătorul de instrucție.

Deși judecătorul de instrucție menționa mai multe omisiuni admise în cadrul urmăririi penale, procurorii responsabili de caz nu au asigurat înlăturarea acestora, fiind neglijate prescripțiile din încheierile judecătorești, ceea ce a afectat caracterul echitabil al procedurii penale efectuate.

Până într-un final, în luna xxxxxxxx 2021, dosarul penal nr.xxxxxxxxxxxx a fost expedit în instanța de judecată, dar numai în privința unuia dintre făptuitori, deoarece în privința cet.Xxxxxxxx Xxxxxxx la data de xx.xx.2021 de către procurorul Xxxxx Xxxxx a fost emisă ordonanță de scoatere de sub urmărire penală pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune, dar constituie o contravenție.

La data de xx.xx.2021 judecătorul de instrucție a anulat, în mod repetat, ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a cet.Xxxxxxxx Xxxxxxx, însă dosarul penal nr.xxxxxxxxxxxx deja se afla pe rolul instanței de judecată pentru examinare în fond, motiv din care procurorii au decis pornirea unui nou proces penal, care a fost înregistrat la IP Xxxxxxxx cu nr.xxxxxxxxxxxx, fiind dispuse investigații suplimentare.

Respectiv, la data de xx.xx.2021, procurorul Xxxxxxx Xxxxx a emis ordonanță de refuz în pornirea urmăririi penale în baza procesului penal nr.xxxxxxxxxxxx, care însă a fost anulată prin încheierea judecătorului de instrucție din xx.xx.2021, obligându-se procurorul să lichideze încălcările depistate în cadrul controlului judecătoresc.

Toate aceste circumstanțe și omisiuni, validate inclusiv și prin mai multe încheieri judecătorești, au generat concluziile autorului sesizării disciplinare să susțină că modul în care au acționat procurorii a dus la încălcarea esențială a drepturilor cet.Tudor Donici, dat fiind faptul că aceștia au aplicat eronat legea, iar prin neexecutarea obligațiilor de serviciu au determinat tergiversarea nejustificată a soluționării acestui caz.

Potrivit argumentelor din sesizare, exercitarea necorespunzătoare de către procurori a atribuțiilor de serviciu nu poate fi explicată prin acțiunea principiului independenței acestora, dat fiind faptul că independența nu trebuie să fie tratată ca un privilegiu, aceasta constituind o garanție pentru cetățeni că examinarea fiecărui caz se face cu profesionalism, diligență și celeritate.

În susținerea poziției din sesizarea disciplinară s-a menționat că deși judecătorul de instrucție a anulat de mai multe ori ordonanțele de scoatere de sub urmărire penală adoptate în privința cet.Xxxxxxx Xxxxxxx, totuși procurorii care au avut în gestiune dosarul penal nu au întreprins toate măsurile pentru a înlătura încălcările constatate, iar ordonanțele emise nu coroborează cu mențiunile instanței de judecată.

Astfel, s-a solicitat tragerea la răspundere disciplinară a procurorilor care au avut în gestiune cazul de referință, dar și a procurorilor ierarhic superiori, deoarece aspecte importante au fost neglijate, iar normele penale materiale și procesuale incidente au fost aplicate eronat.

Constatări Inspecției procurorilor.

Verificând argumentele în speță, Inspecția procurorilor a reținut că urmărirea penală pe dosarul nr.xxxxxxxxxxxx a fost pornită la data de xx.xx.2018 de către SUP a IP Xxxxxxxx, în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(1) lit.a) din Codul penal. Temei pentru pornirea urmăririi penale a servit plângerea cet.Tudor Donici, din conținutul căreia rezultă că la xx.xx.2018, aproximativ la orele xx.xx, ultimul, aflându-se la domiciliul socrilor Xxxxxxx și Xxxxxx Xxxxxxxx, situat în s.Xxxxxxxx, r-nul Xxxxxxxx, a fost maltratată, fiindu-i aplicate multiple lovituri, cauzându-i leziuni corporale ușoare.

După cum a invocat Inspecția procurorilor, pe acest caz procurorul XXXXXX XXXXXX a dispus la data de xx.xx.2019 scoaterea de sub urmărire penală a persoanelor, încetarea urmăririi penale și clasarea procesului penal din motivul lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii.

Această soluție procesual-penală a fost menținută de către procurorul ierarhic superior XXXXXX XXXXXX, însă a fost anulată în ordinea controlului judecătoresc cu stabilirea obligației de înlăturare a omisiunilor depistate.

Ulterior, la data de xx.xx.2020 cauza penală a fost retrasă din gestiunea procurorului XXXXXX XXXXXX și transmisă altui procuror pentru continuarea investigațiilor.

Astfel, procurorul XXXXX XXXXX la data de xx.xx.2021 a emis ordonanță de scoatere de sub urmărire penală în privința cet.XXXXXXXXXX XXXXXXXX, motivând că acțiunile acestuia constituie contravenție. Nemișlocit pe dosarul penal nr.xxxxxxxxxxxx a fost pusă sub acuzare cet.XXXXXXXXXX XXXXXXXX, incriminându-i-se comiterea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(1) lit.a) din Codul penal, cu expedierea acestuia în instanța de judecată pentru examinare în fond.

S-a stabilit, de asemenea, că ordonanța de scoatere de sub urmărire penală în privința cet.XXXXXXXXXX XXXXXXXX, adoptată de către procurorul XXXXX XXXXX a fost anulată prin încheierea judecătorului de instrucție din xx.xx.2021, fiind identificate mai multe omisiuni.

Respectiv, din cercetările Inspecției procurorilor rezultă că materialele de la judecătorul de instrucție, privind anularea scoaterii de sub urmărire penală în privința cet.XXXXXXXXXX XXXXXXXX au fost remise Inspectoratului de poliție XXXXXXXX care a înregistrat un nou proces penal – nr.xxxxxxxxxxxx, deoarece dosarul penal nr.xxxxxxxxxxxx deja se afla în instanța de judecată.

În urma examinării procesului penal nr.xxxxxxxxxxxx, la data de xx.xx.2021, procurorul în Procuratura raionului XXXXXXXX XXXXXX XXXXX a adoptat ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale, motivând că pe caz, în privința persoanei, există o hotărâre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație.

Această ordonanță de refuz în pornirea urmăririi penale a fost anulată prin încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei XXXXXXXX (sediul xxxxxx) din xx.xx.2021, investigațiile pe caz fiind pendinte la Inspectoratul de poliție XXXXXXXX la data efectuării cercetărilor disciplinare în speța dată.

Potrivit constatărilor Inspecției procurorilor rezultă că nu a fost stabilit faptul tergiversării urmăririi penale în cauza nr.xxxxxxxxxxxx și în procesul penal nr.xxxxxxxxxxxx de către procurorii XXXXXX XXXXX, XXXXX XXXXX și XXXXXX XXXXX.

De asemenea, Inspecția procurorilor a consemnat că procurorii nominalizați și-au desfășurat activitatea în baza principiilor legalității și independenței procesuale, care le oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează, nefiind stabilit vreun temei pentru tragerea la răspundere disciplinară a acestora.

Apreciind circumstanțele vizate, Inspecția procurorilor a încetat procedura disciplinară în privința procurorilor XXXXXX XXXXXX, XXXXX XXXXX și XXXXXXXX XXXXX.

Constatările Colegiului de disciplină și etică.

Examinând contestația asupra deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2022, Colegiul de disciplină și etică a susținut verificările efectuate în cadrul cercetărilor și a acceptat argumentele privind lipsa temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară.

În acest sens s-a menționat că „studiind contestația depusă, precum și actele

cauzei disciplinare, Colegiul consideră că aceasta este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, deoarece sesizarea depusă inițial este vădit neîntemeiată”.

Respectiv, analizând probele administrate, Colegiul de disciplină și etică a menționat că „trebuie făcută distincție între pretinsa încălcare a normelor de procedură ca greșeală ce poate fi cenzurată pe calea controlului ierarhic superior și, respectiv, de către judecătorul de instrucție/instanța de judecată, și pe de altă parte, nerespectarea normelor de procedură, în context disciplinar”, deoarece „în caz contrar s-ar ignora principiul independenței procurorului”.

Colegiul de disciplină și etică a reiterat că angajarea răspunderii disciplinare este supusă cerinței îndeplinirii cumulative a condițiilor generale referitoare la faptă, vinovăție și legătura de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul produs, iar în ceea ce privește vinovăția aceasta trebuie constatată în mod cert, pe baza probatoriului administrat în cauză.

De asemenea, Colegiul de disciplină și etică a apreciat critic obiecțiile din contestație și a stabilit că „materialele procedurii disciplinare nu denotă faptul că procurorii au acționat contrar normelor procesual-penale la emiterea acestor hotărâri pe caz, cu atât mai mult să fi acționat cu vinovăție în acest sens”, iar „pretinsele hotărâri ilegale ale procurorilor Xxxxxx Xxxxxx, Xxxx Xxxx și Xxxxxx Xxxxx au fost și sunt examinate prin prisma prevederilor art.313 Cod de procedură penală de către instanța de judecată”, argumente care au servit pentru adoptarea hotărârii în speță.

Pentru a se pronunța asupra situației de referință, Colegiul de disciplină și etică a consemnat că în acest caz nu au fost depuse/examinate cereri privind tergiversarea nejustificată a urmăririi penale, ceea ce exclude posibilitatea de a fi făcute constatări privind respectarea termenului rezonabil în procesele penale vizate.

Pe cale de consecință, Colegiul de disciplină și etică a estimat că decizia Inspecției procurorilor din xx.xx.2022, adoptată în privința procurorilor Xxxxxx Xxxxxx, Xxxxx Xxxxx și Xxxxxx Xxxxx, este întemeiată și legală, motiv din care a respins contestația avocatului Valeriu Dumitriu în interesele cet.Tudor Donici.

Pozițiile exprimate în ședință.

În poziția sa, avocatul Valeriu Dumitriu a susținut argumentele expuse în contestație, solicitând casarea integrală a deciziei Inspecției Procurorilor și a Colegiului de disciplină și etică, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care să fie sancționați disciplinar procurorii Xxxxxx Xxxxxx, Xxxxx Xxxxx și Xxxxxx Xxxxx deoarece modul în care au acționat aceștia pe procesele penale vizate a fost necorespunzător statutului și atribuțiilor funcționale.

Respectiv, autorul contestației a menționat că, în opinia sa, procurorii au avut conduită procesuală pasivă și au neglijat, fără nici o justificare, prescripțiile judecătorului de instrucție care a anulat de mai multe ori ordonanțele de scoatere de sub urmărire penală adoptate în privința cet.Xxxxxxxx Xxxxxxxx, precum și nu au asigurat întreprinderea tuturor măsurilor pentru a dispune obiectiv asupra calificării juridice corecte a faptelor ilegale comise în privința cet.Tudor Donici.

Concomitent, avocatul Valeriu Dumitriu a subliniat că prin sesizarea disciplinară depusă nu a urmărit verificarea ordonanțelor dispuse de către procurori, pentru că examinarea pe fond a ilegalităților comise în privința cet.Tudor Donici reprezintă obiect al procedurilor penale distincte. Aspectul care trebuie luat în considerație vizează lipsa de reacție a procurorilor, care după ce judecătorul de instrucție de mai multe ori a anulat ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, nu au întreprins nimic pentru a înlătura omisiunile și neajunsurile indicate. Respectiv, în procedura disciplinară se impunea

verificarea inacțiunilor procurorilor, care au tratat cu indiferență prescripțiile instanței de judecată și nu au înlăturat omisiunile, deși legea le stabilește în atribuții un comportament procesual pro-activ, pentru a clarifica obiectiv și sub toate aspectele fiecare caz.

În acest sens, avocatul Valeriu Dumitriu a menționat că atunci când se analizează acțiunile procurorilor, este necesară prudență maximă în partea ce ține de modul raportării la principiul independenței, care nu este un privilegiu dat acestora, dar reprezintă un indicator al responsabilității față de deciziile pe care le adoptă și le impune standarde înalte la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.

Potrivit susținerilor avocatului Valeriu Dumitriu, Inspecției procurorilor îi revenea sarcina probei tuturor elementelor necesare, pentru a asigura clarificarea echitabilă și corectă a modului în care procurorii s-au raportat la obligațiile lor de serviciu în acest caz.

Astfel, nici Inspecția procurorilor, nici Colegiul de disciplină și etică nu au analizat faptul că acești procurori au manifestat dezinteres pentru îndeplinirea cu competență și corectitudine a îndatoririlor profesionale și nu au depus diligența necesară pentru examinarea lucrărilor repartizate.

Bazându-se pe aceste considerente, avocatul Valeriu Dumitriu a reiterat solicitarea sa de anulare a hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-43/22 din 15.04.2022 și dispunerea măsurilor disciplinare corespunzătoare pentru abaterile care au fost reclamate pe caz.

Procurorii vizați pe caz, XXXXXX XXXXXX, XXXXX XXXXX și XXXXXX XXXXX au depus cereri prin care au solicitat examinarea contestației în lipsa lor și au indicat că își mențin aceeași poziție, exprimată în explicațiile depuse, prin care au argumentat că modul în care au acționat s-a aliniat prevederilor normative și atribuțiilor de serviciu.

Astfel, în reflecția explicațiilor depuse, procurorul XXXXXX XXXXXXXX a consemnat că a avut în gestiune dosarul penal nr.xxxxxxxxxx, în care s-a investigat plângerea cet.Tudor Donici privind maltratarea sa din partea socrilor – XXXXXXXX și XXXXXX XXXXXXXX. Pe acest dosar penal, la data de xx.xx.2019 a dispus scoaterea de sub urmărirea penală a persoanelor, încetarea urmăririi penale și clasarea procesului penal, motivând că „pentru survenirea răspunderii penale pentru săvârșirea infracțiunii în speță, obligatoriu este necesar intenția directă de a produce anumite consecințe, care ar avea legătură cauzală cu faptele incriminate acestuia”, concluzie pe care a dedus-o din analiza probelor administrate. Ulterior, această ordonanță a fost anulată prin încheierea judecătorului de instrucție, iar dosarul penal de referință a fost retras din gestiunea sa și transmis procurorului XXXXX XXXXX.

La rândul său, procurorul în Procuratura raionului XXXXXXXXX, XXXXX XXXXX, a menționat că acest dosar penal i-a fost transmis în gestiune după ce a fost retras de la procurorul XXXXXX XXXXXXXX. Astfel, la data de xx.xx.2021, el a emis ordonanța privind scoaterea de sub urmărire penală a lui XXXXXXXX XXXXXXXX deoarece fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune, dar constituie o contravenție. Ulterior, la xx.xx.2021 în privința lui XXXXXXXX XXXXXXXX a fost intentată o procedură contravențională în baza art. 78/1 din Codul Contravențional, care la aceeași dată a fost încetată din motivul intervenirii termenului de prescripție.

Ordonanța privind intentarea procesului contravențional a fost contestată în ordinea art. 448 din Codul Contravențional de către avocatul XXXXXX XXXXX, care acționa în interesele lui XXXXXXXX XXXXXXXX și prin Hotărârea Judecătoriei XXXXXXXXX din xx.xx.2021 contestația a fost respinsă ca neîntemeiată.

Apoi, la xx.xx.2021 XXXXXXXX XXXXXXXX a fost pusă sub învinuire fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin.(1) lit. a) din Codul Penal, iar cauza penală a fost expediată cu rechizitoriu pentru examinare în fond în instanța de judecată.

Pe de altă parte, ordonanța din xx.xx.2021 privind scoaterea de sub urmărire penală a lui XXXXXXXX XXXXXXXX a fost anulată de către judecătorul de instrucție din xx.xx.2022, după admiterea plângerii avocatului V.Dumitriu. Având în vedere că dosarul penal nr.xxxxxxxxxx deja se afla pe rolul instanței de judecată, încheierea judecătorului de instrucție a fost expediată la Inspectoratul de poliție XXXXXXXX, fiind pornit procesul penal nr.xxxxxxxxxx pe acțiunile lui XXXXXXXX XXXXXXXX.

Cu referire la alegațiile privind tergiversarea examinării cazului, s-a menționat că avocatul Valeriu Dumitriu a depus o cerere la judecătorul de instrucție privind accelerarea urmăririi penale, însă aceasta a fost respinsă. Respectiv, s-a solicitat respingerea contestației și menținerea hotărârii Colegiului de disciplină și etică.

Procurorul în Procuratura raionului XXXXXXXX XXXXXXXX XXXXX a consemnat că prin încheierea Judecătoriei XXXXXXXX din xx.xx.2021 ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a lui XXXXXXXX XXXXXXXX a fost anulată, hotărârea respectivă a fost menținută și de Curtea de Apel Chișinău.

Circumstanțele cazului dat au fost examinate de către ofițerul de urmărire penală XXXX XXXXXX, care la 26.07.2021 a prezentat materialele procesului penal în procuratura XXXXXXXX, cu propunerea de a nu porni urmărirea penală, din motiv că în privința lui XXXXXXXX XXXXXXXX, există o hotărâre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație, constatându-se imposibilitatea urmăririi penale pe aceleași temeuri.

Pe cazul dat, la xx.xx.2021, în baza materialelor acumulate de către organul de urmărire penală, a fost emisă ordonanță privind refuzul în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal, deoarece în privința unei persoane există o hotărâre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație.

La data de xx.12.2021, prin încheierea Judecătoriei XXXXXXXX, s-a dispus admiterea plângerii depuse de avocatul Dumitriu V., împotriva ordonanței procurorului Xx. XXXX din xx.xx.2021 și a ordonanței procurorului ierarhic superior XXXXXX X., din xx.xx.2021, fiind declarate nule ambele ordonanțe, cu obligarea procurorului să lichideze încălcările depistate.

Pe cazul dat, la xx.xx.2022, procurorul XXXXXXXX XXXXX, în baza materialelor acumulate de către organul de urmărire penală, a emis ordonanță privind refuzul în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal, deoarece în privința unei persoane există o hotărâre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație.

Prin încheierea Judecătoriei XXXXXXXX din xx.xx.2022, s-a dispus admiterea plângerii depusă de avocatul Dumitriu V., împotriva ordonanței procurorului Xx. XXXX din xx.xx.2022 și a ordonanței procurorului ierarhic superior X. XXXXXXXX, din xx.xx.2022, fiind declarate nule ambele ordonanțe, cu obligarea procurorului să lichideze încălcările depistate, hotărâre judecătorească care a fost contestată la Curtea de Apel Chișinău.

În ședința Consiliului Superior al Procurorilor din 21.10.2022, inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor, XXXXXXXX XXXXXXXX, a solicitat respingerea contestației depuse de către avocatul V.Dumitriu, cu menținerea deciziei Inspecției procurorilor și a hotărârii Colegiului de disciplină și etică.

Inspectorul a precizat că, în rezultatul verificării sesizării nu au fost stabilite încălcări în acțiunile efectuate de către procurorii XXXXXXXX XXXXXXXX, XXXXX XXXXX și

Xxxxxxx Xxxxx în contextul examinării dosarului penal nr.xxxxxxxxxx și a procesului penal nr.xxxxxxxxxx, iar toate soluțiile procesual-penale adoptate au fost formulate reieșind din principiul independenței procesuale.

În reflecția acestor circumstanțe, reprezentantul Inspecției procurorilor a menționat că nu au fost identificate motive pentru ca procurorii vizați să fie sancționați disciplinar.

Aprecierile Consiliului Superior al Procurorilor.

Analizând hotărârea contestată și materialele procedurii disciplinare prin prisma criticilor formulate de către avocatul Valeriu Dumitriu, ținând cont de argumentele reprezentantului Inspecției procurorilor, Xxxxxxx Xxxxxxx, de poziția consemnată de către procurorii vizați, precum și de prevederile legale incidente, Consiliul Superior al Procurorilor constată că este necesară admiterea contestației și anularea soluției dispuse de Colegiul de disciplină și etică, ca fiind neîntemeiată.

În context se reține că hotărârea vizată a Colegiului de disciplină și etică nu este argumentată, nu se bazează pe o motivare explicită în raport cu criticile formulate de către avocatul Valeriu Dumitriu și nu conține clarificări adecvate privind situația reflectată în această speță disciplinară.

Pe această dimensiune Consiliul Superior al Procurorilor reiterează poziția sa potrivit căreia principiul independenței procesuale a procurorului este, fără îndoială, un pilon fundamental ce susține realizarea dreptului la un proces echitabil.

Totuși, notăm că acest principiu nu trebuie înțeles ca fiind posibilitatea de a acționa după propria voință, deoarece independența nicidecum nu poate fi văzută ca un privilegiu personal, aceasta reprezintă o garanție acordată cetățenilor spre a le confirma că toate cazurile sunt examinate în mod echitabil și conform legii.

În această ordine de idei menționăm Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori, potrivit căruia *independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă, care protejează atât interesele publice, cât și cele private ale persoanelor în cauză*, normă ce indică asupra faptului că legea este unicul izvor al propriei convingeri a procurorului atunci când examinează cazurile ce îi sunt repartizate.

Respectiv, în opinia Consiliului Superior al Procurorilor, este inadmisibil ca omisiunile și conduita procesuală necorespunzătoare a procurorilor să fie justificată prin efectul și puterea juridică a principiului independenței, iar pentru a decide că efortul profesional al acestora s-a înscris în câmpul de legalitate și obiectivitate și s-a reflectat în marja de apreciere inerentă formulării raționamentului logico-juridic, este necesară o analiză prudentă a modului în care au acționat la investigarea unei spețe individuale.

Raportând aceste standarde la circumstanțele cazului disciplinar în speță, constatăm că atât decizia Inspecția procurorilor, cât și cea adoptată de Colegiul de disciplină și etică se bazează eminent pe o descriere parțială a cronologiei soluțiilor procesual-penale adoptate de către procurori atât pe dosarul penal nr.xxxxxxxxxx, cât și pe procesul penal nr.xxxxxxxxxx, cu mențiunea că acestea au fost supuse controlului judecătoresc.

Atât la etapa investigației disciplinare efectuate de Inspecția procurorilor, cât și în cadrul examinării procedurii la Colegiul de disciplină și etică a fost omisă circumstanța, relevantă pentru această speță, că toate soluțiile procesual-penale dispuse de procurori cu referire la cet.X.Xxxxxxx au fost anulate, menționându-se că sunt necesare măsuri suplimentare de control pentru înlăturarea încălcărilor.

Este plauzibil, în context, argumentul prezentat de către avocatul V.Dumitriu, potrivit căruia nu se impune verificarea temeiniciei pe fond a ordonanțelor adoptate de către procurori, deoarece ține de competența controlului judecătoresc, însă sesizarea disciplinară a vizat un alt aspect și anume – lipsa de reacție a procurorilor la prescripțiile enunțate în încheierile judecătorești, întârzierile exagerate în clarificarea adevărului și neglijanța inexplicabilă a obligației de a înlătura omisiunile descrise.

Astfel, în opinia Consiliului Superior al Procurorilor, este evident faptul că nu poate fi cenzurată, în interiorul unei proceduri disciplinare, substanța raționamentului logico-juridic al procurorului și nu poate fi substituită analiza juridică a unui caz, însă trebuie menționat că toate celelalte elemente ale conduitei procesuale, precum și prestația profesională asociată acțiunilor procesuale reprezintă obiect de verificare sub aspectul abaterilor disciplinare.

În sensul dat menționăm și faptul că existența pe caz a unei încheieri judecătorești, prin care s-a verificat substanța soluției adoptate de către un procuror nu reprezintă, în sine, o circumstanță care să înlătore, automat, orice alt fel de analiză a acțiunilor de serviciu ale acestuia, ci dimpotrivă, constituie un reper fundamental în verificarea modului în care s-a raportat procurorul la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.

Această optică de analiză a răspunderii disciplinare a procurorilor a fost susținută și în practica Curții Supreme de Justiție, care a făcut precizările corespunzătoare și a statuat asupra circumstanțelor care determină natura juridică a cerințelor ce urmează a fi îndeplinite de către procurori inclusiv din perspectiva deontologiei profesionale (a se vedea cauzele *Petrușca Sergiu vs Consiliul Superior al Procurorilor* dosar nr.3ra-751/21, *Roșior Vitalie vs. Consiliul Superior al Procurorilor* dosar nr.3ra-889/21, *Roman Rusu vs. Consiliul Superior al Procurorilor* dosar nr.3ra-1128/21, *Valeriu Sîrbu vs Consiliul Superior al Procurorilor* dosar nr.3ra-1117/21, *Dumitru Raileanu vs Consiliul Superior al Procurorilor* dosar nr.3ra-211/22).

În cauzele sus-menționate Curtea Supremă de Justiție a statuat că „*Consiliul Superior al Procurorilor și-a respectat competențele, nu a făcut concluzii pe substanța raționamentelor procurorului la efectuarea urmăririi penale, dar a constatat doar conduita procesuală a acestuia, la modul în care s-a raportat la atribuțiile funcționale, aspecte care nu interferează cu semnificația intrinsecă procesuală a atribuțiilor procesuale ale unui procuror, fundamentate pe independența acestuia la efectuarea urmăririi penale. [...] Or, emiterea încheierilor judecătorești nu sunt condiții exclusive, care în mod direct ar califica ca fiind legală întreaga conduită procesuală a procurorului aferentă atribuțiilor sale în acest sens*”, considerații care sunt incidente și cazului disciplinar în speță.

Un alt aspect, care a fost criticat de către avocatul Valeriu Dumitriu, însă nu a fost cercetat de către Inspekția procurorilor și nu a fost analizat suficient nici de Colegiul de disciplină și etică, se referă la tergiversarea nejustificată a examinării acestui caz, care nu prezenta o complexitate sporită și nu necesita acțiuni care să dureze atât de mult în timp, însă procurorii, prin comportamentul lor necorespunzător au determinat ca investigațiile să dureze excesiv de mult.

Consiliul Superior al Procurorilor constată că în procedura disciplinară lipsesc dovezi care să conducă la o concluzie motivată pe acest aspect, deoarece nu a fost făcută nici o măsură care să stabilească circumstanțele de facto, ceea ce demonstrează că Inspekția procurorilor nu a avut o preocupare reală pe această dimensiune și a lăsat argumentul de referință fără o reacție adecvată, omisiune care nu a fost înlăturată nici de către Colegiul de disciplină și etică.

Din materialele disciplinare disponibile, ar rezulta că urmărirea penală pe dosarul penal nr.xxxxxxxxxx a durat între anii 2018 – 2021, însă nu este clar ce perioade s-a aflat acesta în gestiunea fiecărui procuror în parte și care au fost motivele invocate de către aceștia pentru prelungirea în timp a urmăririi penale.

De asemenea, din materialele administrate Consiliul Superior al Procurorilor este în imposibilitate de a concluziona de câte ori, pe acest caz, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a cet.X.Xxxxxxxx, ce motive au invocat judecătorii de instrucție la anularea acestor ordonanțe și cum s-au raportat procurorii la îndeplinirea prescripțiilor exprimate în cadrul controlului judecătoresc. Pe cale de consecință, se identifică o lacună pronunțată în investigațiile disciplinare efectuate, fiind neglijat un aspect important în analiza acestui caz, ceea ce exclude posibilitatea formulării unor opinii motivate și concludente asupra situației reclamate.

Nu este clar dacă au existat perioade de timp în care urmărirea penală a stagnat și dacă au fost întreprinse în timp util toate măsurile procesual-penale relevante pentru a asigura soluționarea cauzei și repunerea în drepturi a persoanei vătămate vizate.

Lăsarea în nelucrare a dosarului penal este o amenințare serioasă la caracterul eficient al urmăririi penale și la îndeplinirea scopurilor acesteia prevăzute de lege (art.1 din Codul de procedură penală), creându-se inclusiv pericolul prescrierii termenului de tragere la răspundere penală a făptuitorilor.

Vom nota, în context, că urmărirea penală este o activitate ce solicită un efort substanțial, implicând nu doar cunoștințe teoretice, dar și aptitudini de analiză a informațiilor acumulate, coroborare a probelor și, evident, în anumite cazuri, poate fi înțeleasă durata extinsă a investigațiilor. Totuși, pentru a evalua raportarea procurorului la cerințele stabilite de lege în ceea ce privește termenul rezonabil al urmăririi penale, este necesară aplicarea testului analizei obiective, care presupune că rolul procurorului în instrumentarea dosarului trebuie să fie de o așa natură pro-activă, încât să convingă un observator terț că acesta a luat toate măsurile posibile pentru a asigura stabilirea adevărului, iar anumite perioade de stagnare nu îi pot fi imputate.

Principiul „termenului rezonabil” este analizat cu atenție de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care în jurisprudența sa apreciază că acesta este un element al dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În această privință Curtea a statuat că deși un caz mai voluminos poate permite mai multă libertate autorităților pentru a justifica o întârziere mai mare, totuși trebuie luate în considerație, pentru fiecare situație în parte, caracteristicile care arată caracterul complex al investigațiilor, cum ar fi spețele care presupun un număr mare de acuzații ce urmează a fi demonstrate în cauzele penale și care se interpătrund sau un număr mare de inculpați într-o cauză (Vaivada c.Lituaniei, Meilus c.Lituaniei). Totodată, situațiile în care la nivel legislativ național există anumite incertitudini de aplicare a normei pot, de asemenea, justifica anumite perioade de întârzieri (Pretto și alții c.Italiei).

Conform jurisprudenței instanței europene, întoarcerea repetată a cauzei la anchetatori pentru ca să fie efectuate noi investigații reprezintă o întârziere imputabilă autorităților (Slezevicius c.Lituaniei), deoarece este de datoria acestora să desfășoare activitățile necesare cu o diligență adecvată.

De asemenea, Curtea europeană a analizat și situațiile legate de existența unor întârzieri, cauzate de volumul mare de activitate a autorităților, notând că acestea pot fi acceptate doar dacă nu sunt prelungite în timp, iar cei abilitați cu competența de a efectua investigațiile întreprind măsuri rezonabile pentru a asigura finalitatea lor. În acest sens

s-a afirmat că este important ca justiția să fie administrată fără întârzieri, care i-ar compromite eficacitatea și credibilitatea (Scordino c.Italiei).

Potrivit raționamentelor invocate de Curtea europeană rezultă că nu sunt acceptate "lungi perioade de stagnare", pentru care să nu existe nici o explicație (Beaumartin c.Franței).

Deopotrivă, se notează că în cadrul consemnării poziției procurorilor vizați asupra situației în speță, Inspekția procurorilor a omis să concretizeze aspecte importante și să stabilească dacă prescripțiile stabilite în încheierile judecătorești au fost îndeplinite sau, după caz, care au fost motivele imposibilității executării acestora, circumstanță care susține necesitatea efectuării verificărilor disciplinare suplimentare.

Concluzionând asupra situației deduse analizei, menționăm necesitatea să fie stabilite, cu diligența și claritatea adecvată, inclusiv următoarele aspecte, ce sunt în măsură să ofere un tablou obiectiv asupra conduitei procesuale a procurorilor:

- toți procurorii care au avut în gestiune dosarul penal nr.xxxxxxxxxx și perioada de timp cât s-a aflat la fiecare dintre aceștia (cu analiza volumului de acțiuni de urmărire penală efectuate raportat la perioada de timp în care au gestionat urmărirea penală);
- cauzele și motivele indicate de către procurori pentru prelungirea urmăririi penale și gradul de îndeplinire a obiectivelor consemnate;
- dacă au existat sau nu perioade de stagnare a urmăririi penale pe acest dosar (eventual, care au fost motivele ce au determinat această stagnare);
- data la care a fost adoptată prima ordonanță de scoatere de sub urmărire penală în privința cet.X.Xxxxxx pe acest dosar penal, procurorul care a emis această ordonanță, precum și, cronologic, toate celelalte ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală/clasare a procesului penal care au urmat;
- de câte ori au fost anulate ordonanțele procurorilor de scoatere de sub urmărire penală a cet.X.Xxxxxx/clasare a procesului penal (cu anexarea copiilor de pe toate încheierile judecătorești pentru a evidenția argumentele instanței care au determinat necesitatea anulării);
- modul în care fiecare procuror s-a raportat la îndeplinirea măsurilor pe care le-au indicat judecătorii de instrucție și gradul de executare a acțiunilor necesare pentru înlăturarea omisiunilor descrise;
- cauzele ce au stat la baza faptului că procurorii nu au realizat măsurile înscrise de către judecătorii de instrucție și nu au asigurat înlăturarea omisiunilor constatate;
- explicațiile/argumentele oferite de procurori pentru eventuala lipsă de reacție la prescripțiile impuse prin încheierile judecătorilor de instrucție pe acest caz;
- aprecierea incidenței, pentru această speță, a examinării cererii avocatului V.Dumitriu de accelerare a urmăririi penale (cu anexarea copiilor relevante pentru a fi apreciată legătura de cauzalitate a acestui aspect cu conduita procesuală a procurorilor);
- corectitudinea înregistrării și demarării investigațiilor procesual-penale pe procesul nr.xxxxxxxxxx (având în vedere riscul dublei înregistrări a aceleași fapte, incidența prevederilor art.326 alin.(2) din Codul de procedură penală). În acest sens trebuie făcute clarificări privind aplicarea corectă a legii de către procurori – care au fost temeiurile juridice de care s-au condus când au remis la IP Xxxxxxxx încheierea judecătorului de instrucție din xx.xx.2021 și decizia Curții de Apel Chișinău din xx.xx.2021 și din ce cauze a fost necesară o nouă înregistrare a speței, precum și din ce motive nu au fost aplicate prevederile art.326 alin.(2) din Codul de procedură penală;
- modul de efectuare a acțiunilor procesual-penale pe procesul penal nr.xxxxxxxxxx și corectitudinea aplicării legii la analiza juridică pe care au efectuat-o

procurorii când au adoptat ordonanțele de refuz în pornirea urmăririi penale (inclusiv din perspectiva omisiunilor pe care le-a invocat judecătorul de instrucție în încheierea din xx.xx.2021);

- modul în care au fost analizate circumstanțele aferente acestui caz în cadrul exercitării controlului ierarhic superior la plângerile depuse de către avocatul V.Dumitriu.

În absența tuturor acestor dovezi cercetarea efectuată de Inspekția procurorilor este lacunară și, respectiv, nu este în măsură să justifice conduita procurorilor vizați, iar concluziile Colegiului de disciplină și etică se prezintă a fi lipsite de un fundament factologic pertinent și concludent, încât să asigure principiul motivării adecvate a hotărârii și să conțină confirmarea faptului că argumentele petiționarului au fost „auzite” și analizate în mod convingător. Or, în speța dată, obiectul examinării procedurii disciplinare l-a constituit acuratețea profesională și onestitatea procurorilor în contextul atribuțiilor de efectuare cu diligență a acțiunilor procesuale ce le reveneau la gestionarea dosarului penal nr.xxxxxxxxxx și a procesului penal nr.xxxxxxxxxx.

Argumentele Inspekției procurorilor și ale Colegiului de disciplină și etică sunt abstracte și declarative, nu au un corespondent în materialele procedurii disciplinare, or, simpla enumerare a soluțiilor procesual-penale adoptate de către procurori (mai ales în situația când se știe cu certitudine că acestea au fost anulate de judecătorul de instrucție în repetate rânduri) nu întrunește gradul suficient de clarificare a obiecțiilor înaintate în sesizarea depusă de către avocatul Valeriu Dumitriu în interesele cet.T.Donici, creând prezumția puternică asupra faptului că circumstanțele conduitei profesionale criticate nu au fost examinate în conformitate cu principiile unei investigații adecvate.

Pe această dimensiune trebuie avut în vedere faptul că principiul independenței procurorului extrapolează coordonatele formale din norma de drept și include un registru amplu de valori, deoarece procurorii sunt autoritatea publică care, în numele societății și în interes public, asigură aplicarea legii, luând în considerație atât drepturile persoanei, cât și necesitatea eficienței sistemului justiției penale.

Pentru că la etapa verificărilor disciplinare efectuate de Inspekția procurorilor, precum și la etapa examinării procedurii la Colegiul de disciplină și etică s-a omis analiza aspectelor enunțate și nu s-a dat răspuns la aceste argumente, soluția criticată nu întrunește condițiile obiectivității și conține o abordare unilaterală, ceea ce a dus la rezolvarea eronată a acestui caz disciplinar, urmând a fi anulată pe baza viciului admis.

Prin hotărârea Colegiului de disciplină și etică nu au fost analizate aceste elemente din conduita procesuală a procurorilor Xxxxxx Xxxxxx, Xxxxx Xxxxx și Xxxxx Xxxxx, dar prin constatări de ordin general, fără o analiză temeinică, s-au făcut concluzii formale, care nu acoperă întinderea obligațiilor ce reveneau acestora în contextul gestionării dosarului penal nr.xxxxxxxxxx și a procesului penal nr.xxxxxxxxxx.

Astfel, ținând cont că Inspekția procurorilor și Colegiul de disciplină și etică neîntemeiat și-au limitat analiza doar la unele aspecte strict formale din acuzațiile disciplinare aduse pe caz, este clar că concluziile deduse sunt eronate și au dus la soluționarea superficială și greșită a sesizării disciplinare.

Pornind de la raționamentele expuse *supra*, în temeiul art. 37, art. 70 alin.(1) lit.f), art.77, art.86 alin.(3) lit.b) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, pct. 9.11 lit.b) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, adoptat prin Hotărârea nr.12-225/16 din 14.09.2016; pct.81 lit.b) din Regulamentul privind organizarea și activitatea

HOTĂRĂȘTE:

1. A admite parțial contestația avocatului Valeriu Dumitriu în interesele cetățeanului Tudor Donici împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-43/2022 din 15.04.2022.

2. A casa hotărârea Colegiului de disciplină și etică nr.3-43/2022 din 15.04.2022 și decizia Inspecției procurorilor din xx.xx.2022, privind încetarea procedurii disciplinare în privința procurorilor în Procuratura XXXXXXXXXXX, XXXXXXXX XXXXXXXX, XXXXX XXXXX și XXXXXXXX XXXXX.

3. A restitui procedura disciplinară Inspecției procurorilor pentru efectuarea investigațiilor disciplinare suplimentare.

4. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, *www.csp.md*, directoriul *Hotărâri*.

5. Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată la Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art.191 din Codul administrativ, în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea acesteia.

Membrii Consiliului Superior al Procurorilor:

№	<i>Prenume și Nume</i>	<i>Semnătura</i>
1.	Dorel MUSTEAȚĂ	<i>semnat</i>
2.	Sergiu LITVINENCO	<i>semnat</i>
3.	Ceslav PANICO	<i>absent</i>
4.	Inga FURTUNĂ	<i>semnat</i>
5.	Andrei ROȘCA	<i>semnat</i>
6.	Constantin ȘUȘU	<i>semnat</i>
7.	Eduard VARZAR	<i>semnat</i>
8.	Lilia POTÎNG	<i>semnat</i>
9.	Svetlana BALMUȘ	<i>semnat</i>
10.	Andrei CEBOTARI	<i>semnat</i>

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC